

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 keddnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseket visszadának
 vagy megválaszolására nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Az országos gazdaggyűlés és a politika.

Az ország figyelme érthető várakozással fordul ma Siófok felé, ahol le fog zajlani a magyar gazdák idei nagy napja: az országos gazdaggyűlés. A levegő tele van viharfelhőkkel. A politikai látóhatár nagyon is komor. Régen halmozódott össze annyi robbanó anyag, mint mostanában. Egyetlen szikra kell és könnyen lángot vet a vak szenvedély tüze.

Vannak tehát, akik attól félnek, hogy Siófokon nemcsak gazdaságpolitikáról, nemcsak a mezőgazdaságot szorosán érdeklő dolgokról lesz szó, de politikáról is. Az erre vonatkozó aggodalom nagyon is tulzolt. Amint Palicson, Parádon, Nyiregyházán, Szatmáron és Kecskeméten a gazda nagygyűlés alkalmával még csak az árnyéka sem vetődött fel semmiféle politikai kérdésnek, úgy Siófokon sem lesz szó politikáról, hanem csakis szorosan vett agrárius kérdésekről.

Ne tévesszen az meg senkit, hogy a magyar gazdák kiváló vezéreinek a nevével a legutóbb lezajlott politikai eseményekkel kapcsolatban olyan sűrűn találkozunk. Így volt ez mindég. Nincs Magyarországon ember, aki egyénileg ne politizálna. Sajnos, nálunk még a falusi csizmadia is politikai képzettséget arrogál magának és könnyűszerrel legazembereztisztességben megöszült politikuskokat, másokat viszont dicséreteivel az égig emel.

A politizálás tehát nálunk nem újság. De egy dolgot be kell nyíltan vallanunk, hogy amikor a mezőgazdasági érdekek védelmére szentelt csarnokokba belépnek a politikusok, abban a pillanatban leszokott omlani minden politikai pártállásnak az embereket egymástól elválasztó fala s legyen az az illető, aki a mezőgazdasági érdekek védelmére fogott kardot ellenzéki, vagy kormányparti az életben, akkor amikor mezőgazdasági érdekekről van szó, nem tartozik egy párt-hoz sem.

A mezőgazdasági érdekekért folyó küzdelemben gyakorta szokott igaz, ellentábor is lenni, az kétségtelen. De hát ezen ne csodálkozzunk, hiszen az emberek nézete, meggyőződése annyira különböző, hogy egy véleményen csak a legritkább eset-

ben szoktak lenni az emberek. A Magyar Gazdaszövetség nagygyűléseit az jellemzi leginkább, hogy azokon mindig sikerült elérni az egyöntetűséget. Siófokon sem tesz másként, mert hiszen a gyűlések rendezői felelősségük tudatában csakis oly kérdéseket hoznak napirendre, a melyekben már is országos közvélemény alakult ki és a gyűlések nem is annyira e kérdések tisztázására vannak hivatva, hanem inkább arra, hogy e kérdések megoldását az egybeseregülő nagy tömeg erkölcsi súlyával is megsürgesse.

Siófokon tehát nem fognak izzani a politikai szenvedélyek. Nagy, lelkes és bizonyára eléggé zajos gyűlés lesz a siófoki, de a tömeget, a lelkesedést itt nem fog a politikai szenvedelmek javára kamatozni, hanem a mezőgazdasági érdekek megtermékenyítő esője és napsugara lesz ez. Ezernyi és ezernyi embernek lelki összeforradása egy-két közös óhajásban, ezernyi és ezernyi embernek bátor hitvallása, a magyar termőföld igazai mellett.

Erre a meggyőződésre mindenki rájön, aki a magyar agrár törekvések változatos történetét gondosan átvizsgálja. A magyar mezőgazdasági szervezetek falain belül soha sem szokták vizsgálni azt, hogy kinek milyen a politikai pártállása, hanem csupán azt, hogy mi a felfogása a magyar mezőgazdaság fejlesztésére vonatkozólag, milyen eszközökkel kívánja megteremteni a magyar gazda anyagi és erkölcsi jólétét.

Ha úgy látják, hogy vannak alkalmas, célravezető eszközei, ha tud hasznos tanácsot adni, talpraesett véleményül nyilvánítani e kérdésekre vonatkozólag, szívesen meghallgatják tartozék bár egyénileg bármely politikai pártárral. És a mezőgazdasági érdekek védelmére alakult szervezetekben politikai pártállásra való tekintet nélkül megkapja mindenki a lelkes éljeneket, a szeretetteljes ünneplést, ha a gazdaközvélemény szeme előtt vezéri hivatottságot árul el, ha ez a közvélemény hallgatagon, vagy nyíltan őt tényleg a vezérkarba tartozónak tekinti.

A gazdaközönség előtt nem a politikai sikerek számítanak, amikor mezőgazdaságot érdeklő kérdésekről van szó, hanem annak a munkának a becse, amit az illető a mezőgazdasági érdekek szolgálatában végez. A gazdaközönség nem

keresi a hatalmasok kegyét, de az is kétségtelen, hogy rajongó szeretettel veszi körül azokat, akik az ő érdekében dolgoznak s eredményeket tudnak felmutatni.

Az ellenzék elvonulása.

Budapest, jun. 18.

Az ellenzéki képviselők a tegnapi megbeszéléshez híven, már kora reggel megjelentek az Országház-kávéházban. Az érdeklődő közönség százai, a sorompóba állt diákság akkor már zsutolásig megtöltötte a kávéház minden zugát és megéljenezte az ellenzék népszerűbb tagjait. Mint rendesen, az első között volt *Justh Gyula*, *Apponyi Albert* gróf és *Károlyi Mihály* gróf. Negyed 10 órakor már 95 főre emelkedett az ellenzéki képviselők száma, akik patkó alakban összetolt asztalok köré ülve, megreggeliztek s közben köztük egymással a tegnapi tartott népgyűléseken szerzett tapasztalatokat. Különösen a makói és az aradi népgyűlésekről beszéltek sokat.

Fél 10 órakor *Justh Gyula* kiadta a jelszót:

— Menjünk!

A képviselők fizettek és egy csoportba verődve *Justh*, *Apponyi* és *Károlyi* Mihály gróf vezetésével megindultak a parlament felé.

Az ellenzéki képviselők csoportja csak a parlament előtt levő villanyos megállóig juthatott. Itt volt ugyanis a katonai kordon ajtaja. Itt állott a Ház egyik tisztviselője kezében egy iv papirossal, melyre a kitiltott képviselők névsora volt feljegyezve. Mikor az ellenzéki képviselők a kordon bejáratához értek, *Gersich* felügyelő *Justh Gyula* elé állott és így szólt:

— Kegyelmes uram! Parancsom van arra, hogy azokat a képviselőket, akik erre az ivre fel vannak jegyezve, ne bocsássam be a parlament épületébe. Akik azonban nincsenek a feljegyzettek között, azok méltóztassanak előlépni.

— Micsoda jegyzékről beszél ön? — kérdezte *Justh Gyula* a rendőrfelügyelőtől.

— Arról a jegyzékről, — mondotta a rendőrtiszt, — melyikben a kitiltott képviselők névsora van feljegyezve.

— Halljuk a proskribáltak névsorát, — kiáltotta *Maczky Emil*.

Majd *Justh Gyula* az ellenzékiek élén állva így szólt:

Főraktár:

Nagy-Várad
 Kossuth Lajos-u.
 FEKETE SAS
 épületben.

Turul-cipő

Elsőrangú, elegáns és jutányos.

Főraktár:

Nagy-Várad
 Kossuth Lajos-u.
 FEKETE SAS
 épületben.

— A leghatározottabban és ünnepélyesen tiltakozom az erőszak ellen. En azt látom, hogy nemcsak képviselői jogaim vannak durván megtámadva és nemcsak mentelmi jogunk van megsértve, hanem a büntető törvénykönyvbe is beleütközik az az eljárás, amelyet itt tanúsítanak. A jogainkkal szembehelyezett erőszak ellen tiltakozom!

Azután *Apponyi* Albert gróf az ellenzékiekhez fordulva így szólt:

— Mi pedig, akiket kegyelemből be akarnak bocsátani a parlamentbe, kijelentjük, hogy ebből a kegyelemből nem kérünk és a tanácskozásban a restitucióig részt nem veszünk.

A képviselők erre megfordultak és csoportosan elvonultak a *Ferenc József*-rakparton levő néppárti körhelyiségbe.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 18.

Elnök *Tisza* István.

Bemutatja *Orvay Ferenc* dr. levelét, amelyben hatvan napi szabadságot kér. A ház megadja.

Jelenti, hogy *Rosenberg Ignác* képviselő összehírdetlenségi bejelentést tett maga ellen. Az ügyet áttette az összehírdetlenségi bizottsághoz. Jelenti, hogy több ellenzéki képviselő írásban jelentette be nála mentelmi jogának megsértését. Az ügyet a mentelmi bizottsághoz utasították. Jelenti, hogy a főrendiház is megszavazta a képviselőház által az elmúlt napokban elfogadott javaslatokat. (Éljenezés.)

Bemutatja *Baranya és Csongrádvármegye* átiratait az ipartörvény revíziója tárgyában. Az átiratok a kérvényi bizottsághoz utasítottak.

Az ülészek befejezése.

Lukács László miniszterelnök: Legmagasabb királyi kézirat érkezett, kérem annak felolvasását.

Mihályi Tivadar jegyző: (Olvasa.)

Tisza István gróf elnök: A felolvasott királyi kéziratot hódolattal veszi tudomásul a Ház. Amennyiben a régi ülészeket a királyi kézirat berekesztette, és az új ülészek megnyitását elrendelte, ennél fogva a házszabályok 23-ik szakaszának rendelkezése szerint a ház tisztviselőit újból kell megválasztani. Javasolom tehát, hogy a ház a legközelebbi ülését holnap tartsa s annak napirendjére tűzze ki a ma felolvasott királyi kézirat újbóli felolvasását, továbbá a ház két alelnökének és a 12 jegyzőjének a megválasztását.

A ház ehhez hozzájárult. A jegyzőkönyv hitelesítése után elnök az ülést 10 óra 45 perckor bezárta.

Oláh egyetem Magyarországon?

Természetesen ebben a címben a kérdőjel a fődolog. A *Romanul* ábrándozik róla, hogy Magyarországon oláh egyetemet kellene felállítani. A követelés klasszikusan komikus, csak az indokolása még klasszikusabb. Azt mondja a *Romanul*, hogy ha a cseheknek van két, a lengyeleknek is két egyetemük *Ausztriában*, ha az olaszoknak és ruténeknak is lesz egyetemük *Ausztriában*, tehát legyen az oláhoknak is — Magyarországon! Talán még nem vagyunk annyira az osztrák példa követésében, hogy a magyarországi oláhság ugyanolyan súlyt köve-

telhessen magának Magyarországon, mint *Ausztriában* a csehek és a lengyelek. Ez csak akkor következhetnék be, ha *Justh Gyula* általános titkosa hatalomhoz juttatná a nemzetiségeket és osztrák példa nyomán itt is borra való politikát kellene folytatni a nemzetiségekkel szemben. Ettől szerencsére messzire vagyunk — ellenben ha már felvetették a *Romanul*-nál a magyarországi oláh egyetem ügyét, előbb talán mi kérdeznék meg, miért nincsenek a moldvai csángóknak magyar papjaik, magyar elemi iskoláik, nem is beszélve a romániai nagyszámu magyarság által még megálmadni sem mert magyar középiskoláról?

A politikai helyzet.

A képviselőház ülése után a kormány tagjai *Lukács* László miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsot tartottak a képviselőházban. Ezen a tanácskozáson a kormány az aktuális parlamenti helyzettel foglalkozott és a folyó ügyeket intézte el.

A kormány a képviselőház új ülészekében több fontos törvényjavaslatot terjeszt az országgyűlés elé. A legelső időben hír szerint a következő javaslatok kerülnek tárgyalás alá:

A két ujoncjavaslat, a melyek már az új véderőitörvény alapján készültek és a felemelt ujonc-kontingenst kérik. A következő törvényjavaslat lesz a pénzügyminiszter által előterjesztendő javaslat az adóreform módosításáról, azután a kormány által ismételtlen kiállításba helyezett reformja a vármegyei hivatalnokok fizetési rendszerének. Az új ülészek utolsó törvényjavaslata, a mely még a nyár előtt kerül elintézésre, az *Ogulín és Knin* között létesítendő vasuti vonal építéséről szól, a melyre vonatkozóan Magyarország Ausztriával szemben szerződésileg kötelezte magát.

A város 1912. évi költségvetése.

A miniszter kifogásai.

Nagyvárad város törvényhatósága a város évi költségvetését napokig tárgyalta, mert a törvényhatóság függetlenségi tagjai, élükön dr. *Adorján* Ennillel, a városi pótadó, vagy legalább is a csatornázási illeték leszállítása mellett harcoltak, de a többség a tanács álláspontját látta beigazolva s a tanács előterjesztését fogadta el s e szerint a kiadások 3.082.708 koronában, a bevételek 2.481.958 koronában lettek megállapítva. A 600.750 korona hiány fedezésére az 5 százalékos iskolai, 2 százalékos ipariskolai és 2 százalékos kisdudovdai adó beszámításával összesen 55 százalékos pótadót állapítottak meg.

Dr. *Adorján* Emil a közgyűlés határozatát megfélebbizte.

A belügyminisztertől most érkezett le a döntés, amelyben dr. *Adorján* Emil felebbezésének elutasítása mellett, a csatornázási alap költségvetésének kivételével, a város költségvetését jóváhagyja s az 55 százalékos pótadót engedélyezi. A csatornázási alap költségvetésére nézve később közli a várossal elhatározását.

A jóváhagyás mellett azonban sok észrevételt tesz a miniszter.

Igy nem hagyja jóvá és törli a dr. *Thury* főügyésznek megállapított évi 1000 korona és a *Magary* Jenő részére megszavazott évi

700 korona személyi pótlékokat. Az alkalmazottak részére megszavazott 10 százalékos drágasági pótlékot is függőben hagyja a miniszter s ez irányban később intézkedik.

Jelentést kíván a miniszter arra nézve, hogy a sétaterek bekerítésére szükséges 45000 kor! törlesztéses kölcsönt, valamint a színházi zápor-készülékre szükséges törlesztéses kölcsönt melyik közgyűlés engedélyezte s a kormány mikor hagyta jóvá?

A tanügyi kiadásoknál a polgári iskolákhoz szükséges két párhuzamos osztály személyi járandóságait miből fedezi a város, mert az állások szervezését a belügyminiszter nem hagyta jóvá s a kultuszminiszter az államsegélyt nem adta meg. (Itt tévedés lehet, mert a két állást a miniszter jóváhagyta s az állások már rendszerezve is vannak.)

A XVI. cím végösszege nem 207,803 K, hanem 267,803 korona.

Jelentést kér továbbá a miniszter a vízvezetési kiadásoknál a dologi üzemi költség fejében előirányzott 78101 koronára vonatkozólag, valamint a vízmű kibővítésére és az üzem biztonsága szempontjából pótlólag szükséges és a városvagyontól kölcsön vett 47050 koronára vonatkozólag.

A jéggyár szervezéséről és az alkalmazottak fizetésének rendezéséről közgyűlési határozattal intézkedjék a város.

Ezeket kívül még több apróbb intézkedést rendel a miniszter.

Elfüstölt milliók.

A m. kir. dohányjüvedéki központ jelentést adott ki a múlt évben elfogyasztott mennyiségről. Ez szerint az általános forgalomban levő gyártmányokból 139.567.452 korona 15 fillér, a belföldi különlegességi gyártmányokból 13 millió 858.091 korona 42 fillér, a külföldi különlegességi gyártmányokból 3 millió 286.925 korona 25 fillér, összesen 15.662.308 korona 82 fillér folyt be, mely összeg az 1910 év bevételével szemben 11.912.231 korona 42 fillér többletet mutat. Ez szerint a felemelt árak dacára 7-6 százalék az emelkedés.

Apadás csak a burnótnál van. Az 1910. évi fogyasztás 29.081 kgr., míg a múlt évben 26.656 kgr., fogyott. Ellenben már nagy az emelkedés a pipadohánynál. Az 1910 évben 591.019.184 kgr., míg a múlt évben 611.794.619 kgr., tehát 10 millióval több fogyott.

Szivarfajtákból 555.696.298 drb füstje szállt el a levőgőben. (Ebből fogyott reggalitas 4 millió 165.000, trabukos 28.750.600, britanica 18.659.500, milares 21.440.000, loperas 3 millió 415.000, cuba-portorico 82.836.700, Rosita 7498.900, portorico 101.663.896, rövidmagyar 27.149.887, deicias 1.300.995, veveylonga 1.373.850. A milares és reggalitas kivételével ezeknek a szivarfajtáknak a fogyasztása pár százalékos csökkenést mutat.)

Ellenben a cigarettából 51.751.462 drbál kevesebb fogyott mint 1910-ben, de dacára annak, hogy 51 millióval kevesebb, mégis két milliárd 295.912.652 drb fogyott. Legtöbb a fogyasztás a hölgy cigaretából. Mindössze: 775.530.562 drbót füstöltek el a hölgy kedvelők.

Szembevetve a K. rály, Duna és Magyar cigaretták fogyasztásának emelkedése. A Duna cigarettából 2019, a Királyból 147 és a Magyarból 646 százalékkal több fogyott el, mint az előző évben. A Princessás, La Fleur, Egyiptoni Ibis kivételével a többi külföldi cigaretta kelendőbb volt.

Ha azonban a dohányárak emelésének idője óta eltelt esztendő számított (1911. júl. 1—1912. jún. 30) akkor arra az eredményre jutunk, hogy 2 és fél millió darabbal kevesebb szivar és 55 millióval kevesebb cigaretta fo-

gyott el, — úgy hogy az állam az árak emelkedésével ha nem is vett be kevesebbet, de nem csinált — eddig legalább — jelentékeny hasznot sem.

A második gyermeknap.

Borus, felhős, szomorú időben folyt le tegnap a második gyermeknap s ez volt az oka, hogy a gyűjtés a délelőtti órákban csak nehezen, lassan, vontatottan indult meg. Az eső minden percben azzal fenyegetett, hogy szétveri a gyűjtő urhölgyek és az adakozó közönség seregét, de szerencsére a szürke felhők csak a mosolygó napot takarták el és így délutánra ismét megélelénkült az élet.

A hölgyek, akik délelőtt csak néhány helyt őrizték az urnákat, délután mind kivonultak, ja Bémer téri és Rákóczi-uti korzó ismét színes, eleven lett és újra megjött az adakozó kedv, mozgalmas, változatos, élénk tarka lett a gyermeknap eredeti, vidám, szép élete. Azonban, ha az előző gyermeknapokkal összehasonlítjuk az ideit, le kell szegeznünk, hogy máskor sokkal forgalmasabb, elevenebb volt az utca, a konfetti, levelezőlap, virágárus és a pénzdalmányokat gyűjtő urilányok száma is megcsappant, bár azért most se panaszkodhatunk, mert az idej gyermeknapok is fényes, szép sikerrel zárultak le.

Uzsonpatáiban megszólalt a vidám zene a Royal és az Emke előtt is, csakhamar ellepte a közönség a korzót. Megindult a konfetticsata is és fesztelen jókedvben hullámozott fel s alá a sok ezertónyi közönség tarka tömege, hullottak a színes papírkák milliárdjai egészen a késő esti órákig, míg igen csendesen szitálni kezdett az eső és véget ért a vidám konfetti háború s a gyermeknapok jókedvű, adakozó közönsége hazatért.

Nem volt tulságos nagy forgalom az elárúsító bazárban sem és az urhölgyek fáradhatatlan buzgalmának köszönhető, hogy az esti órákra egy kis pezsgő elevenség támadt ott is és a szép anyagi eredmény nem maradt el. *Bébe* Karcsi zenéje mind többeket vonzott oda, úgy, hogy ifj. *Popper* József áruai, amelyek jövedelmét az áldozatkész kereskedő a jótékonycélra adta, lassankint mind elkelték.

Mindent egybevetve, az idej gyermeknap is szép eredménnyel végződött, ezer és sok száz korona gyűlt össze a szegény elhagyott gyermekek javára (végleges, pontos eredményt még nem lehet tudni.) A rendezőség, Nagyvárad uri asszonyai és leányai, akik olyan elismerésreméltó buzgalommal munkálkodtak a siker érdekében, meg lehetnek elégedve szíves fáradozásukkal.

A Ház napirendje.

Budapest, június 18.

(Saját tudósítónktól.) Pénteken a Ház az ujoncjavaslatokat fogja tárgyalni. Ez a javaslat a véderővel fog szentesítés alá kerülni. A Ház még az egyenes adók végrehajtásáról, a megyei tisztviselők statusrendezéséről szóló és a dalmát vas-

utakról szóló javaslatokat fogja letárgyalni. A nyári szünet valószínűleg június végén, vagy július elején fog kezdődni.

Agyon akarta lőni a jöltevőjét.

Egy elvetemült ember került tegnap a belényesi csendőrség kezére. Ez az ember a legzavarosabb módon akarta kifosztani egyik bontesdi öreg embert, aki már az utolsó napjait éli. Az esetről belényesi tudósítónk a következőket jelenti:

Koszté Vazul alsópoenyi lakos jó viszonyban élt *Tericsé* György bontesdi öreg emberrel. *Tericsének* nem volt senkije. Teljesen elhagyva mindenkiétől éldegélt kis házikójában, melyhez egy darab föld is tartozott. A földet felébe adta *Koszté* Vazulnak, aki ezért ellátta őt ruhával, élelemmel. Később *Koszté* magához csalogatta az öregembert. *Tericsé* hajlott is a csalogatásokra és átment Alsópoenyre, ahol *Koszté* saját házába fogadta és minden kedvességgel ellátta. *Tericsé* örült a jöltevő(?) embernek és azt mondta, hogy tiának fogadja és rá fogja hagyni minden vagyonát.

A békés együttélést csakhamar megzavarta *Koszté* Vazul, aki arra kérte az öregot, hogy irassa át még életében minden vagyonát rá. Ennek ellenében természetesen kötelezte magát, hogy *Tericsét* egész életén keresztül el fogja tartani. Az öreg ember ebben nem látott semmi rosszat és teljesítette is *Koszté* kívánságát.

Mikor már a ház és a kis föld a *Koszté* nevében volt, *Koszté* rövidesen kikérgette házából az öreg embert és kijelentette, hogy nem hajlandó tovább tartani. Az öreg ember mindenből kiforgatva a jó ismerősök kegyelméből tengette napjait és egyidejűleg feljelentette *Kosztét* a bírósághoz, ahol követelte vissza a vagyonát.

A bíróság tekintve, hogy már befejezést nyert teljesen a telekkönyvi ügy, a birtokot ugyan nem rendelte vissza első gazdájának, hanem kötelezte *Kosztét*, hogy minden hónapban fizessen *Tericsének* 40 koronát, amennyi a fenntartására elegendő. *Koszté* bele is nyugodott ebbe az ítéletbe.

Az öreg ember pedig saját házában elfoglalt egy kis szobát és ott éldegélt azzal a biztoss tudattal, hogy most már nem fogják háborgatni többet. *Koszté* az első hónapban meg is fizette a 40 koronát, sőt még június elsején is elvitte a pénzt az öregnek.

Vasárnap alkonyat táján *Tericsé* a kertben volt és ott sétálgatott, amikor a közeli kerítés mellől lövés dördült el és ő találva véresen bukkott a földre.

A lövés zajára összefutottak a szomszédok és az eszméletlen embert azonnal ápolás alá vették. A golyó a gyomrába furódott *Tericsének*, azonban szervezete részeket nem sebesített meg. Az esetről nyomban értesítették a belényesi csendőrséget, mely helyszínre kiszállt és ott a kerítés mellett megtalálta a nyomokat, melyek *Koszté* házához vezettek. *Koszté* először tagadott mindent, mikor azonban *Tericsé* szomszédjai is bizonyították, hogy látták és telismerték mikor a kerítés mellől futásnak eredt, beismerte, hogy ő lőtt rá *Tericsére*.

Kosztét nyomban letartóztatták és be fogják kísérni az ügyészségre. Az elvetemült kapzsi ember azt vallotta, hogy azért akarta megölni *Tericsét*, mert nem akarta már tovább fizetni az öregnek a havi 40 korona díjat.

Tericsé állapota életveszélyes.

UJDONSÁGOK.

* **A jogügyi bizottság ülése.** Nagyvárad város jogügyi szakkbizottsága tegnap délután ülést tartott, amelyen dr. Thury László elnöke alatt dr. Agoston Péter és dr. Dóri István voltak jelen. Első sorban a gyógyszer-tárak átruházása, illetve adományozása után fizetendő városi illetékekről szóló szabályzatot tárgyalták s némi apróbb módosításokkal elfogadásra ajánlják. — Abaujmegyének a kath. lelkészek kongruája ügyéről szóló feliratra az a jogügyi bizottság véleménye, hogy a törvényhatóság térjen napirendre az átirat felett, mert az 1909. VIII. tc. már kiterjeszti a kongruát a kath. lelkészekre is. — Végül a városi közgyűlések ügyrendjét tárgyalták s némi módosítással elfogadásra ajánlják.

* **A XXIII. nemzetközi eucharisztikus kongresszus.** Az Országos Katolikus Szövetség most adta ki a magyar katolikusokhoz a felhívást, melyben a mozgalomhoz való csatlakozásra szólítja őket. A felhívás *Prohászka Ottokár* dr. székesfehérvári megyés püspök szövegével kezdődik, melyben a kongresszus jelentőségét vázolja. A magyarok részvételének fontosságát illetőleg a szöveget a következőkkel fejezi be: „Hiányozhat-e ott az a magyar nép, mely Krisztus oltára védelmében török-tatár ellen megszerezte magának a vértanui szeretet pálmáját? S mikor a szomszédban térde és feje hajlik meg a Krisztust imádó anyaszentegyháznak, akkor itthon gunyonyasszon és ne hajtsa meg az Oltáriszentség előtt nemzeti zászlaját, azt a zászlót, melyet kettős kereszt és annak az édes Anyának képe díszít, aki Krisztus anyja s az Oltáriszentség első imádója és szerelmese? Nem, nem; oda mi is elmegyünk; elmegyünk imádkozni, s hála adni, elmegyünk hitünkről, szeretetünkről tanúságot tenni! Lásza a világ, hogy Krisztusi vagyunk s hogy szentségi szeretetétől tüzet fog szívünk! Elmegyünk, mert szeretünk, hogy forróbban szerethessünk! Atyáink vértanui voltak Krisztusnak, legyünk mi is hitvallói.” A felhívás további részében közli a magyar szónokokat: *Csernoch János* érsek, *Glattfelder Gyula*, *Mailáth G. Károly* gróf, *Prohászka Ottokár*, *Várady L. Arpád* püspökök, *Amon Pál*, *Buttykay P. Antal*, *Csambál P. András* S. J., *Danielik P. József* C. M., *Galcsek György*, *Halmos Ignác*, *Hanauer A. István*, *Kántor Károly*, *Komárik P. István* S. J., *Maikay Lajos*, *Mihályfy Akos*, *Révay Tibor*, *Seinek P. Izidor*, *Varga Mihály*. Végül általános tájékoztatót nyújt az Országos Katolikus Szövetség a részvétel módzataira.

* **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminiszter *Lehoczky István* végzett joghallgató, nagyvárad lakost ideiglenes minőségű segélydíjas pénzügyi fogalmazó gyakornokká a sátoraljaújhegyi kir. pénzügyigazgatósághoz kinevezte.

* **Aramsünet a villamosműnél.** Ma, június 19-én déli félégely órától félkettőig az áramszolgáltatás a kapcsolótáblán végzendő munkálatok miatt szünetelni fog, mely áramsünet azonban a villamosvasut forgalmát nem érinti.

A legújabb

nyári czipő ujdonságok

MOSKOVITS

Szabott

Telefon 687

Bémertéri fióközlésében.

gyári egységáruk.

Telefon 687

* **Tizenkét új havidíjas.** Tudvalevőleg Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága, a napidíjasok előmenetele céljából 12 havidíjas állást rendszeresített. Bár a jóváhagyás már régebben leérkezett, *Rimler Károly* polgármester most töltötte be a 12 állást, a következők régen szolgáló napidíjasokkal: Nagy Lajos, Jauernik József, Grünhut József, Szántay Laura, Krám László, Sulyok Miklós, Mihályi Lajos, Nagy József, Varga József, Cseréy Zoltán, Kasza Dezső, Czeglédy Stefi.

* **Halálozás.** A nagyvárad kir. törvényszék jegyzői karának egyik derék tagja: *Kolon-táry Dezső*, élete 33. évében, hosszas szenvedés után tegnap reggel elhunyt. Temetése holnap, szerdán, június 20-án délelőtt 10 órakor lesz a Beöthy Odön utca 33. sz. háztól.

* **A síófoki gazdagylés.** Ma, június 19-én tartja meg a Magyar Gazdaszövetség Síófolokon országos gazdagylését, melyen eddig részvételre mintegy *hétvezren jelentkeztek.* A nagyarányú gyűlésen megjelenik gróf *Károlyi Mihály* is, mint az Országos elnöke. A szövetséget ellenezők tagjai testületileg óhajtották Károlyi Mihályt a gyűlésre lekísérni, Károlyi Mihály azonban tiltakozott ez ellen s azt az óhaját fejezte ki, hogy mindössze négyen-ötven menjenek vele. Az országos gazdagylésen gróf *Serényi Béla* földmivelésügyi miniszter is jelen akart lenni, azonban tegnap úgy diszponált, hogy helyette *Ottlik Iván* államtitkár jelenjék meg a földmivelésügyi miniszterium képviselőjeként.

* **Az árva sorsa.** Szomorú eset történt tegnapelőtt a belényesi járás egy kis községében Nyimesden. Pántye Péter földmives ez előtt két hónappal halt meg. Feleségét már korábban elvesztette s így két kis gyermeke, egy 12 éves leány és egy két éves fiúcska teljesen árván maradt a világon. A két gyermek magárahagyva élt. A leány gondoskodott a házvezetéséről is meg a kis gyermek ápolásáról is. Tegnap délelőtt a leányka az udvarra ment ki, hogy egy néhány csirkének enni adjon. E közben a kis fiú egyedül maradt és a tűz helyen lévő forró tejet magára rántotta. A forró tej a szerencsétlen gyermeknek az arcát és a testét úgy összeégette, hogy életben maradásához nincs remény.

* **A középiskolai kongregációk vezetőinek értekezlete.** A Regnum Marianum-Egyesület július 1-én, délelőtt 9 órakor tartja meg Budapesten, (VII, Damjanich utca 50.) Dr. *Prohászka Ottokár* székesfehérvári püspök elnöke alatt a középiskolai Mária Kongregációk vezetőinek XI. országos értekezletét. Az értekezletnek egyik előadója *Szilágyi Dózsa* a kongregációs mozgalmak egyik leglelkesebb és leghivatottabb előharcosa. A gyűlés tárgysorozata a következő:

1. Általános irányelvek a tanuló ifjúság lelki vezetésében. Előadó dr. *Prohászka Ottokár*, székesfehérvári püspök.
2. A mai diák lelki élete. Előadó dr. *Mattyasóvszky Kasszán*, sz. Benedek rendi főgimn. tanár (Esztergom.)
3. Iskola és lelki nevelés. Előadó *Oberle Károly*, áll. főreálisk. tanár (Budapest.)
4. A kötelességérzetre való nevelés. Előadó *Szilágyi Dózsa*, premontrai rendi főgimn. tanár (Nagyvárad.)
5. Indítványok. (Az indítványok június 28-ig írásban küldendők be a R. M. címére.)

* **A Rose rendszerű Berlitz iskolában** a felnőttek részére tartott tanfolyamok csütörtökön, e hó 25-én kezdődnek, délelőtt 11 órakor. Az iskolai tanulók szünidei tanfolyama 20-án kezdődik. A nyelviskola helyisége az Apolló épületben van a Rákóczi uton.

* **Vörös alamizsna.** *Dávid Todorán* tegnap Nyimesden koldulva bekocogott *Triff Illés* házába is, ahol egy darab kenyeret kapott. Mikor azonban kifele jött és még hálálkodott az alamizsnáért *Triff Illésnek* egy hamis kutyája megtámadta és mielőtt védekezhetett volna átharapta lábán az ereket. A szerencsétlen embernél alig tudták elállítani a vérzést. A nagy vérvesztés következtében a koldust félholtan szállították be a kórházba.

* **Cirkusz Nagyváradon.** Tegnap óta újabb szórakozása van Nagyváradon a közönségnek *Horváth* jónévű cirkuszársulata tegnap kezdte meg előadásait a Nagypiac-téren. Az amerikai rendszerű építményben nagy közönség nézte végig az előadást, amely pompás számokból volt összeállítva. Kitűnő erőkből áll a társulat s szép lovakkal rendelkezik. A tegnapi előadás igen tetszett a közönségnek s a szereplők sok tapsot kaptak.

* **Csendélet egy falusi korcsmában.** Kisnyézerfalván *Oláh Péter* és a fia betétek a korcsmába és ott bort kértek. A korcsmáros megkérdezte tőlük, hogy van-e pénzük, mert már sokkal tartoznak. A két ember kerekén kijelentette, hogy nincs pénz és hogy hitelbe akarnak inni. Erre a korcsmáros megtagadta a bor kiszolgáltatását. A két borra szomjas ember nekiesett a korcsmárosnak és alaposan kezdtek verni. A szorongatott korcsmárosnak segítségére sietett *Bunta Ferenc* odavaló gazda, mire *Oláh Péterék* késsel támadtak Buntára és úgy összeszurkálták, hogy félholtan maradt a korcsma földjén.

* **Vasuti összekötés Tenke és Nagyvárad között.** Biharvármegyének vasuti összekötés tekintetében a legmostohább vidéke a tenkei vidék. Tenkére ma nehezebb eljutni mint Budapestre. Ez a tarthatatlan állapot nemsokára meg fog szűnni. Már megemlítettük hogy *Nadányi Károly* birtokos az új vasutra előmunkálati engedélyt kapott. Az igazat megvallva akkor még azt hittük, hogy ez a vasut is vár még egy pár esztendőig míg közlekedni lehet rajta, azonban mint a jelek mutatják, a helyzet másképpen áll. Tegnap már megvolt a vasut közigazgatási bejárása is. A miniszteriumból három kiküldött vett részt a bejárásban. A vármegye részéről *Varró Domokos* műszaki tanácsos jelent meg. A bejárás Tenkéről indult ki.

* **Merénylet egy iparvasut ellen.** A Wilgerodt-művek iparvasutja ellen tegnap ismeretlen tettes merényletet akart elkövetni. A vasuti sineket követ rakták meg, úgy hogy a pályán lefelé szabadon futó kocsi föltétlenül kibukik a pályáról. Az első vonattal *Topa Toma* vasuti munkás jött lefelé. Bár észrevette a követeket és azonnal fékezni kezdett, ennek dacára a sebesen jövő kocsi elérte a követeket és borulni kezdett kifelé. Pupa erre kiugrott a kocsiból. Ugrás közben oly szerencsétlenül esett a földre, hogy a nála levő kalapács a feje alá került. A kalapács belefuródott a Pupa fejébe. A vizsgálatot megindították.

* **Uj sport játék.** Igen szép és teljesen új sport üzésre alkalmas találmány jött forgalomba, mely olcsóságánál fogva rövid időn belül úgyszólván mindenkinél nélkülözhetetlen lesz, felnőttek, hölgyek és gyermekek részére, test-edző, szem és kézgyűgyesség kifejlesztésére annyira olcsó, hogy bárki is megszerezheti, mert 1 koronától 3 korona árban és 5-féle nagyságban kaphatók. Egyedül *LADÁNYI JÓZSEF* puska-műves sport üzletében Rákóczi-ut Moskovits palota. A M. kir. lőpor áruda, telefon 269. Tanoncok felvételnek.

Trieszti kávépiac Nagyváradon. Aszódi Kossuth-utca. **Vigyázat**, mert sok az utánzat, természetesen a fogyasztók kárára. Aszódi trieszti kávé és tea behozatalának a 8-féle zamatu pörkölt kávéi a legjobbak és legolcsóbbak. Árak:

Elsőrendű	1 kiló	4—	K
Mágnás keverék	I 1	4:40	«
«	0 1	4:80	«
«	00 1	6—	«

Motor üzemű pörkölés és darálás, kávépörkölés a vevő előtt történik. Cukorka és csokoládé különlegességei a legjobbak és legolcsóbbak. Befőzésre törmellék fehér cukor eredeti édes tartalommal, olcsó gyári árban hozzá dunstot, melytől a befőtt soha meg nem romlik, adagontként 10 és 20 filleres levelekben. Főüzlet: Kossuth utca, fiók-üzlet: Kert-utca.

Megjelent a képes mieder divat új-ság a leg-
újabb modern fűzőkről, csak
Rosenzweig Róza
miedergyárában **Szalárdi-u. 9.** kapható
ingyen és bérmentve.

Középiskolai

magánvizgára-, érettségire-, javító vizsgákra egész nyáron át készülhet a **dr. Kállay-fele szemináriumban** (Budapest, IV. Kaplony-utca 5. Telefon 125-38.) Eredményei köz-tudomásulag kiválóak.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: Rabló lovag.
Csütörtök: Tavasz
Péntek: Svihákok.
Szombat: Theodor és Társa,
Vasárnap d. u. Kis barátó, este: Modern apostol.

Rablólovag. Ma este *Biró Lajos* nagyhatású színműve, a *Rablólovag* jut szóhoz az arénában. Vérbeli drámaírónak valóban szerencsés meglátása ez a darab, tele a legérdekesebb minden ízében új és sokáig gondolkoztató problémákkal.

Tavasz. Holnap, csütörtökön este a legeredetibb pesti operettek egyike, a *Tavasz* kerül színre a nyári színpadon. A vidám fővárosi élet ezer humoros epizódja szövődik bele ebbe a szépenéjű, elevenen pezsgő operettbe és a karakterisztikus budapesti alakok vidám figurái sorra vonulnak fel. A *Tavasz* szereposztásában az énekes együttes legjobb erői jutnak vezető szóhoz.

A vasárnapi premiér. (Modern apostol.) Vasárnap este rendkívül érdekesítő dráma-bemutató zajlik le a nyári színházban. *Kéri Lajos* kispesti asztalosmester és *Szombatfalvy Albert* budapesti rendezőtanácsos írta a *Modern apostol*, egy hatásos és nagylátványosságú szocialista drámát, amely vasárnap először kerül színre. A *Modern apostol* bemutatójára Budapestről is igen sokan érkeznek le.

EGYESÜLETEK.

A kath kör választmányi ülése. A nagyvárad katolikus kör igazgató választmánya ma, szerdán, június 19-én este 6 órakor ülést tart a kör helyiségében.

TANÜGY.

Rajzkiállítás a reáliskolában.

Csendesen, minden dobverés és kiabálás nélkül nyílt meg a reáliskola rajzkiállítása. Nem hirdették plakátokon, nem tudatták a hírlapokkal sem, csupán a tanulóknak mondták, hogy rokonaikat, ismerőseiket s a hozzájuk tartozókat vezessék fei.

Régen volt Nagyváradon olyan rajzkiállítás, ahol a diákság mutatta volna be tudását. Láttunk már lefestve kármínházatöt lila árnyékkal, zöld kutyát, meg rózsaszínű havat, de gyönyörködni benne, bármily felkapott piktör műve lett legyen is az, nem tudtunk. S ha nézzük most ezeket a rajzokat, lelkünk megtelik gyönyörűséggel. Magunk előtt látjuk azt a kis dákerberkét, aki kipirult arccal, csillogó szemmel igyekszik egész lelkét, egész egyéniségét belevinni munkájába.

Csinos dolgok ezek! Ceruza-, szén- és tollrajzok; festések és pasztellezések, továbbá domborművek vegyesen vannak. Csendéletképek, portói, kardói és helyi tájképek, figurális és ektiményes, görög, arab és japán stílusú rajzok és festések, továbbá ecsetgyakorlatok egyforma szép számmal találhatunk. Legnagyobb számmal a csendéletkép van képviselve. Egyesek festései e téren nem közepes tehetséget árulnak el. Csendéletfestés terén kiválóbbak: Balla Kálmán VIII. o. t. Hillinger Sándor VIII, Gallé Tibor VI, Jókuthy Gyul. VI., Tentős Ferenc VI. s Lehocky Arpád VI. o. tanulók.

Gipszmintha utáni festésben legszembetűnőbbek: Gallé Tibor produkált.

Tajképfestés terén Gallé, Lehocky, Tentős, Vitályos és Komlóssy válnak ki.

Geometriai testcsoportok rajzolásában kiváló: Lévai, Stettner és Ember.

A legsikerültebb tollrajzokat Deutsch Manó VII., a legjobb figurális ceruzarajzokat Bélin Zoltán V. o. tan. állította ki.

Van sok modell utáni rajz s egy-két olajfestés. A legjobb japán stílusú festményeket Davolla és Petry Béla készítette.

Külön figyelmet érdemel még Szabó Sándor VIII. oszt. tanuló igen sikerült, gipszből készített domborműve Sokratesről.

A rajzok beállítására finom ízlésre vall, azonban nagyobb terem sokkal alkalmasabb annyira rajz és festés kiállítására.

A legnagyobb elismerés Csékus Kálmán rajztanárt illeti, de dicséretet érdemelnek a szorgalmas diákok is. Minden vonalból, minden ecsetvonásból látszik, hogy kedvvel dolgoztak. Kívánjuk, hogy a jövőben is ilyen kedvvel dolgozzanak, hogy ilyen sikert érjenek el s hogy tanárjuknak, ki oly szaktudással, hozzáértéssel és szeretettel oktatta őket s finomította ízlésüket, még nagyobb elismerést szerezzenek!

A rajzkiállítást ajánljuk olvasóink szíves figyelmébe. Megtekintése díjtalan. Nyitva mindennap 9—1 óráig a reáliskola rajztermében. Deák Ferenc utca 11 II. em.

Kovács Sándor.

Beiratás a női kereskedelmi tanfolyamon. A nagyváradai női kereskedelmi szaktanfolyamban az 1912—13 tanévre a beiratások folyó évi június hó 26, 27 és 28-án mindenkor délelőtt 9—12 ig. az iskola helyiségében (Tisza Kálmán-tér 4. szám) fognak tartatni. A beiratáskor iskolai, születési és ujjraoltási bizonyítvány bemutatandó. A tandíj egész évre 100 korona, beiratási díj 4 korona. A tandíj két részletben, az az a fele a beiratás alkalmából, a másik fele 1913. évi február hó 1 én fizetendő. Indokolt betérjesztés alapján havi részletekben is lehet fizetni. Olyan kitűnő, vagy legalább is jeles helybeli tanulók, kik kedvezően vagyoni viszonyukat hatósági bizonyítvánnyal tudják igazolni, megnyerhetik a féltandíjmentességet,

ha ezért az Iparoktatói Felügyelőbizottság Elnökéhez címzett, de az igazgatósághoz benyújtott kérvénnyel folyamodnak. Bővebb felvilágosítást szívesen ad az igazgatóság.

NYILTTÉR.

BENEDEK TESTVÉREK „Mosóleány“ fűszer-nagykereskedése, Nagyvárad (Zöldfa-utca 8.)

ajánlja a „BENEDEK“-SZAPPANT darabja 30 fillér,

amely száraz állapotban ruhamosásra kiválóan alkalmas. Legolcsóbb fűszerek és friss nápolyi főzelékek torrása. Mexikói kávéb:hozatal. —

Pörkölt kávé árak:

4 féle zamatu	1/4 kg. K 1.—
8-féle >	1/4 kg. K 1.10
12 féle > Benedek-keverék	1/4 kg. K 1.25

Megjegyzendő, hogy 1 kg. pörkölt kávé 1 kg. 25 deka nyers kávénak felel meg.

IRODALOM.

A Szigligeti Társaság választmányi ülése. A Szigligeti Társaság választmányának t. tagjait kérjük, szíveskedjenek e hó 20 án délután fél 6 órakor a Gazdasági és Iparbank helyiségében tartandó ülésen megjelenni. Sas Ede főtitkár, Rádl Ödön elnök.

S P O R T.

A football és a gyermeknap. A gyermeknap programjába a labdarúgás is be lett illesztve. A legnépszerűbb sport közönségét is meg akarták adóztatni a játékonyság szolgálatában; mozgósítani akarván nemcsak a kezeket, hanem a lábakat is a kis gyermekek sorsa érdekében. Az ügyes eszmét azonban a rendezőség nem tudta kiaknázni. Nem reklamozták és nem készítettek elő a versenyt s így az teljes fiaskót vallott. A máskor zsufolt pályán csak a diákság képviselte magát, feláldozva kis zsebpénzét a nemes célra. Pedig a katona zene is szól, de a közönséget erről senki sem tájékoztatta előre. Még a hölgybizottság sem jelent meg a sporttéren. A közönséget várva a labdarúgók csak 7 óra után kezdtek a játékba, melyet azonban a borus, sötét időben élvezni sem lehetett. A balsikert s dus bevétel helyett a váratlan deficitet teljesen a rendezőség számlájára és lanyhaságára lehet felróvni.

Igazságszolgáltatás.

Az ügyész halála. Ma tárgyalta dr. Füesséry Zoltán elnöke alatt a budapesti törvényszék annak a sajnálatos balesetnek bünygi következményét, amelynek dr. Etter kir. ügyész áldozatul esett és amelynél Steinberg Armin kereskedő súlyosan megsérült. Emlékezetes, hogy 1911. december 20 án este félhétkor a Vározház-utca 4. szám alatt épülő háznál Adamek György napszámos egy feléje a harmadik emeletről leejtött deszkát anyagul kapott el, úgy hogy az kicsuszott a

kezeből és agyonsúlytotta dr. Etter Desz. ügyészt és súlyosan megbéssitette Sternberget. A mai tárgyaláson Váry kir. ügyész vádat emelt emberölés és súlyos testisértés vétsége Gerstenberger Emil építőmester, Reisner Antal pallér, Buchkolsky Sámuel álványozó, Grenits és Adamek napszámosok és Kakas István közművesegéd ellen. A törvényszék szakértőknek eirendelte kihallgatni Krisztinovich Bélát és Tapéter Gézát. Elsőnek a tárgyalás megnyitása után Reisner Antal 37 éves pallért hallgatják ki, aki azt állítja, hogy mindent megtettek, hogy baj ne legyen. Ítélet holnapra várható.

TÁVIRATOK.

Minisztertanács.

Budapest, jun. 18.

(Saját tudósítónktól.) A képviselőház mai ülése után minisztertanács volt. A tanácskozáson Lukács miniszterelnök elnökölt.

Uj ülészak a főrendiházban.

Budapest, jun. 18.

(Saját tudósítónktól.) A főrendiház 4 órakor tart újra ülést. Ekkor fogják be-rekeszteni az ülészakot és ekkor fogják felolvasni az új ülészak megnyitására vonatkozó királyi kéziratot.

Revolveres támadás a Váci-köruton

Budapest, június 18.

Nagy Sándor képviselő sörtőnek talált magára nézve egy cikkel, mely a Pesti Hirlap hétfői számában jelent meg. Ma Nagy Sándor a Pesti Hirlapnak a Váci-köruton levő háza előtt megvárta, míg Légrádi Ottó a lap kiadója kijön. Nagy revolverrel támadt Légrádira és követelte, hogy vonja vissza a cikket, amit Légrádi vonakodott megtenni. Ekkor rántotta elő Nagy a revolvért, amit azonban Légrádi félre dobott. Nagy dulakodás keletkezett ezután, melynek a rendőrség vetett véget. Légrádi feljelentést tett Nagy ellen.

A képviselőházi választások.

Budapest, június 12.

A munkapárt az ellenzék magatartása dacára is úgy fogja megválasztani az ellenzéki jegyzőket és bizottsági tagokat, mint eddig. Ha aztán nem fogadják el a helyeket, úgy újból fognak választani.

Bonyodalom

az osztrák kormányban.

Bécs, jun. 17.

(Saját tud.) Ő felsége a ruthének magatartását a véderő dolgában meglepetve vette tudomásul és figyelmeztette őket, hogy magatartásuk megváltoztatását óhajtja. A galíciai miniszter lemondott. A pénzügyminiszter is le fog mondani.

Tizenhét millió újabb nyeresé- kötvény.

Budapest, június 18.

(Saját tud.) Teleszky János pénzügy-
miniszter ma javaslatot fog benyújtani 17
millió névértékű nyeresékötvény ki-
bocsátása iránt. Ebből az újabb kölcsön-
ból másfél milliót a betegsegélyző pénz-
tárak részére fognak fordítani. Nagy
összeget fog kapni a budapesti polikli-
nika is.

REGÉNYCSARNOK.

GYÖNGYVIRÁG.

IRTA CSERES ANDOR. 10

— Na jó, hogy erről meg nem fele-
dtek.

— Mit mondasz a Léni szívéhez, taticám?

— Azt, hogy szép, piros mint a bazsa-
részeg.

— Hát a haja? mi?

— A meg épen gyönyörű, nem tudom ki
viselhette az előt?

Az asszony sértődötten nézett apjára.

— Az az én hajam, atyám! — mondotta
nehéztelve.

Az öreg Glücksbaum megtántorodott.

— Hát nem tudod, mit parancsol a Mózes
törvénye.

Az asszony helyett az ura válaszolt.

— Taticám, ti csak olvassátok a bibliát a
szalai csárdában, mi itt a városban hírlapokat
meg újfajta könyveket olvasunk.

Glücksbaum komorrá lett.

— Hiuság, asszonyi hiuság, ami a hajad-
ban rejlik, Léni, ennél a hajadnál fogva ragad
meg a gonosz szellem és visz magával az
örök kárhozatba.

Léni mosolygott, Horowitz kacagott az
öreg ósdiságán.

Glücksbaum meg volt győződve, hogy
Horowitz familiáját ki fogják zárni Abrahám
kebeléből.

A hatóság észrevette Horowitz szocialis-
táskodását, a rendőrség rossz hírnevek jelen-
tette a korcsmaját, a pénzügyigazgatóság meg-
vonta az italmérségi engedélyt.

Horowitz nem esett kétségbe, örömmel
kiáltott fel:

— Most már vértanú vagyok, mint a
hősök.

Nem sok idő múltával új üzlet nyílt
meg Vargyas főutcáján, ahol női ruhakelmé-
ket árultak, a hosszú áruasztal körül gyors
lábu segédek hajlongtak.

A bolt címe: A szép asszonyhoz. — a
cége pedig: Horowitz és társa.

Hogy a társa ki volt, azt nem tudta meg
senki, csak úgy pár év múlva, amikor lekerült
az — és társa a tábláról és helyébe állott:
Horowitz L.

A hitelezők ügyvédől ügyvédhez szalad-
gálnak, az ügyédek bírótól bíróhoz futottak, de
az új cég megtámadhatatlan volt.

Az asszony tizezer forintért megvette az
üzletet kir. körjegyző előtt és ki is fizette
készpénzben, megolvasott bankóban és ara-
nyokban.

Az asszony nem habozott kijelenteni, hogy
neki volt tizezer forintja, amit Szakácsi Emá-
nueltől kapott és Szakácsi hitelesen bebizonyi-
totta, hogy igenis, ő az asszonynak tizezer fo-
rintból többet adott.

Horovitzot elítélték három hónapi börtönrre
hamis bukásért.

Mikor azután onnan hazatért, a kis Horo-
witz Fülöp már várt reá és kellemes, de ért-
ebetlen dallal köszöntötte.

IV.

Horovitz ur Vargyas városában nem fog-
lalt el olyan előkelő állást, hogy sokáig bíbe-
lődték volna az ő és neje ügyével annál in-
kább, mert csakhamar elkerültek Vargyasról, a
hivatalos lap egyik rovatában nem sokára mek-
jelent, hogy Horváth Jékel budapesti lakos,
egy kiskoru Mór, Miksa, Fülöp gyermekei
nevüket Horvát Jenő, Mór és Fülöp névre
váltottatták.

Horváth Jenő szép arany betűkkel teleírt
tablán jelezte, hogy bank és váltó üzletét meg-
nyitotta a Király-utcában.

Szép és tágas helyiségben fogadta az
ügyiteket. Attól meg ovakodott, hogy a bör-
zen megjelenjen, mivel tudta, hogy itt a multja
után tudakozódnak fognak, ezt pedig még nem
szerette volna, várni kellett, míg letörök és ki-
sírul multjának érdekesség, le kellett ráspo-
lyozni az ő életéről azt a három hónapot,
rozsdafolt volt az.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Budapesten

A gabonatözsden tegnap szűz volt az
irányzat.

Határidők sárlata:

Májusi buza	— — — —	11.25
Októberi buza	— — — —	11.59
Októberi rozs	— — — —	9.35
Októberi zab	— — — —	9.06
Májusi tengeri	— — — —	8.95
Juliusi tengeri	— — — —	8.89

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók-
jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	835.25
Osztrák hitelrészvény	— —	639.25
Jelzálogbank	— —	459.25
Leszámlító és pénzváltó	— —	544.—
Városi vasut	— —	416.50
Közuti vasut	— —	768.—
Osztrák államvasut részvény	— —	732.50
Salgótarjáni község	— —	753.—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

A nagyváradi l. sz. püspökségi urada-
lom az 1913. év folyamán saját házi szük-
ségelének fedezésére, illetményeinek kielé-
gítésére és kegyadományokra mintegy
900—1200 méteröl tüzfát szükségel.

Ezen tüzfata szükséglet az uradalom
magyargyepesi farakodójából volna Nagy-
váradra és Váradszőlősrre a kijelölendő
illetményesek lakó-házainak udvarára vagy
ahová az rendelve lesz, beszállítandó és
ott összerakva átadandó.

A szállítást az uradalom szerződés
által kívánja biztosítani; felhivatnak te-
hát mindazok, akik ezen szállításra vál-
lalkozni akarnak, hogy ajánlataikat a
nagyváradi lat. szert. püspökségi urada-
lom jószágkormányzóságához f. hó 30-ig
nyujtsák be.

A szállítási bérek m. ölenként, illetve
ürköbméterenként tüntetendők ki.

A részletes szállítási feltételek az urad.
jószágkormányzóságnál és az erdőhivatal-
nál megtekinthetők.

Nagyvár, 1912. június 18.

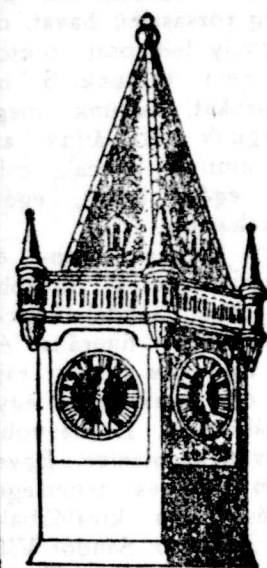
Gellért László s. k.

kir. tanácsos, jószágkormányzó.

Sarkady és Szánthó

TORONYÓRA GYÁRA

Nagyvár, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egy-
szer felhuzandó és 1
napban egyszer felhu-
zandó toronyóráit
„szegecs” és „szabad-
lengésű” járattal, réz
kerekekkel. Olcsó árak.

TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.
Villanyerő
berendezés.

Arjegyzék kívánatra
Saját ház.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvár ind.	7 49	9 50	2 19	4 39	8 10
V.-Velece >	7 59	10 00	2 29	4 49	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 46	5 06	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 51	5 11	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 29	7 11	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 34	7 16	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 47	7 31	9 47
Nagyvár érk.	9 27	11 29	3 57	7 41	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvár ind.	8 00	10 01	2 30	4 50	8 31
V.-Velece >	8 10	10 10	2 40	5 00	8 41
Rontó >	8 26	10 26	2 56	5 16	8 56
Félix-fürdő érk.	8 33	10 33	3 03	5 23	9 03

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 39	3 10	6 50	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 17	7 08	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 30	7 20	9 30
Nagyvár érk.	9 10	11 09	3 40	7 30	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-
vásárlási, eladási és
erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZAM.

Helybeli és vidéki telefonszám 725.

Kátránypapir:

21 kilós tekeres	...	K	2:20
29 >	...	>	3:50
35 >	...	>	4:00
40 >	...	>	5:50
55 >	...	>	7:00
34 > elszigetelő	...	>	4:50

Kondor Dezső

Nagyvár, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Középkorú, intelligens urinő plebiánára házvezetőnőnek, vagy anyahelyettesnek ajánlkozik. Megkereséseket Sz. A. jelzőjére a kiadóhivatalba kérek.

Kereskedelmit végzett szépirásu gyakornok azonnali belépésre keresztek. Cim a kiadóhivatalban.

VARJU FERENC

műbútor asztalos
DAMJANICS-UTCZA 5. SZ.

Készít minden néven nevezendő modern butorokat stb. — Elvállal javításokat jutányos árban.

Boreladás.

A méltóságos Jászóvári Prépostság nagyvárad pincéjéből elad mintegy 110 hl. 1911. évi és 30 hl. 1909. évi bort. Értekezni lehet a Várad-Szentmártoni gazdaság intézőségénél Várad-Szentmártonban.

Dénes Imre,

intéző.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrényi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitól váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönököt ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönököt folyósít házakra és földbirtokokra

Nagyvárad város VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Teszler Simon-féle

posztó és gyapjuszövet, bélésárúk
és szabó kellékeknek kiárusítását

ma kezdi meg!

Zöldfa-utca 21. szám alatt.

„STANDARD” TÁRSASÁG VEGYÉSZETI GYÁR

BUDAPEST, IV. MAGYAR-UTCZA 44. SZ.

Poloska, moly és egyéb féregirtást egy évi jótállással vállalunk vidéken is.

Poloska és egyéb féreg irtáshoz ajánljuk szabadalmazott gázfejlesztő anyagunkat, melynek egyszerű alkalmazásával a poloskától végleg megszabadulhat,

1 szobára elegendő anyag 5 koronába kerül.

Feltétlen biztos hatású sváb és ruszni irtószer kilója 4 korona.

Légyirtó folyadék és por kilója 4 korona.

Patkány és egérirtáshoz ajánljuk patkány és egér-tifusz-bacilust. A 20. század legmegbízhatóbb patkány és egérirtó szere, csak patkányt és egeret öl meg, emberre vagy állatra nem veszedelmes, tehát mindenütt elhelyezhető. A patkány és egér-tifusz bacilus árai:

1 kis adag 2-300 patkány kiirtására 6 K

1 nagy „ 3-600 „ „ 12 K

Kovács Zsigmond

műasztalos
géperőre berendezett
ipartelepe

Szacs vay-utca 70. sz.

Telefon 10-87.

Van szerencsém tisztelettel értesíteni tek. Címét, hogy társas viszonyunk megszűnővén, néhai apósom **SCHOPPER GYÖRGY** 32 év óta fenálló jó hírnevű

gépjavító műhelyét

saját vezetésem alatt tovább fentartom.

Elvállalok és készítek minden e szakmába vágó munkát gyorsan és pontosan, u. m.: **réz- és vasöntést, henger rovátkolást és köszörülést, cséplőgép javítást, teljes malomberendezést és javítást, olajmagasú hengerek készítését, fesszmérő javítást, transzmisszió tengelyek, függő-, álló- és fali csapágy készítését és szerelését.** Továbbá saját készítésű **fehér fém** (compozicio) különféle minőségekben.

Munkám jóságáért és pontosságáért felelőseget vállalok, mivel 11 év óta az üzletvezetésben közreműködtem.

Amidőn nagybecsű pártfogásáért esedezem, magamat szolgálataira mindenkor felajánlva, maradok

kötő tisztelettel

SCHOPPER GYÖRGY VEJE

ROHOSKA PÁL

NAGYVÁRAD, Sáncz-utca 22.

LENGYEL JÓZSEF

épület- és díszmű-bádogos, vízvezeték-, fürdőszoba- és szagtalan angol klozet berendező

elfogad

h zak, tornyok, kastélyok
állandó jókarban tartását

Költségvetéssel úgy heiyben, mint vidékre
díjtalanul szolgál.

Bádogos és szerelő-telep:

Beöthy Ödön-utca 78. sz.

Helyi és vidéki telefon 338. szám.

JÉGSZEKRÉNYEK, FAGYLALT-GÉPEK, PERMETEZŐK

legnagyobb
választékban

Telefon 390.

TARSOLY és RISZTÓ

Nagyvárad, Rákóci-ut.

különlegességek
vaskereskedésében

Telefon 390.